

De Armeniëreis in oktober 2019

Dit is het verslag van René Beunk, de eerste dagen met name in de rol van begeleider van een groep van 7 Technasiumleerlingen van het Candea College: Koen, Jelte, Linn, Melanie, Daniek, Marco en Lennart. Susan en Marian, beide werkzaam op het Candea College, waren ook mee als begeleider. Een dag eerder was al een kwartet Alvan tsarikers (Eva, Arjen, Maria en Servaas) naar Gyumri afgereisd. Later volgden nog Gerard (van Alvan Tsarik) en Karin (met dochter Jeltje), directeur van twee basisscholen in Duiven als adviseur voor ons preschoolonderwijs en tot slot vanuit Stichting Het Bosje -de financiers van ons centrum in Gyumri- Wichert, Cor, Anna en Angela.

De foto's komen van verschillende fotografen.

De start

Zoals beloofd het verslag van de reis. We hebben zowel op de heenweg als de terugweg een probleemloze, relaxte reis gehad. Er was zelfs wat te eten aan boord en men wist dat ik die fruitbars wel lekker vond, in tegenstelling tot alle anderen (veel bars dus voor mij, is helemaal niet goed).

Onze chauffeur Xachik stond klaar om ons vanaf vliegveld Zvartnots naar het hostel in Jerevan te brengen en rond half drie lag iedereen plat. Om 12 uur waren de meesten al weer op en nog even later zijn we bij de aardige mevrouw gaan lunchen die een tentje met allemaal lekkere dingen heeft. We hebben zo'n beetje alle bladerdeegvarianten geprobeerd, met veel koffie en fris, links en rechts zelfs een yoghurt drank.

Om 1 uur zijn we op weg gegaan naar twee van de toeristische highlights in Armenië: Geghard en Garni. Het eerste een klooster half in de rotsen, het tweede een Romeinse tempel. Het weer was toen nog wat minder, maar niet al teveel motregen. Wel mooie dudukmuziek gehoord met een verzoeknummer. Susanne was helemaal verrukt van de basalten orgelpijpen in het rotsenlandschap en was niet meer weg te slaan van dat uitzicht in Garni.

's Avonds wilden ze ons in "ons" oude Burgerrestaurant niet hebben (te druk voor 11 man extra, Arjen was net aangekomen vanuit Gyumri) en we zijn maar naar de collega's een eindje verderop gegaan. Daar was het een stuk rustiger maar wel met dezelfde kwaliteit en ik denk ook gezelliger.

Programma UNDP

Op zondag dan het programma van UNDP in het gebouw van de Verenigde Naties in Yerevan. Zoals gewoonlijk waren wij ruim op tijd en we hadden tijd genoeg voor de security check. Voor ons was de conferentiezaal gereserveerd met alle gemakken die erbij horen, zoals stoelen waarop je wat langer kunt zitten.

De beloofde 12 Armeniërs kwamen niet allemaal opdagen en waren in ieder geval wat later dan wij. Sommigen moesten ook wel van ver komen en waren 's ochtend in alle vroegte vertrokken.

Projectleider Zhanna Harutyunyan had voor een fantastische catering gezorgd met voor bij de koffie de beste kleine zoete hapjes die ik in Armenië heb gezien. Toen we begonnen waren er 6 Armeniërs en 8 leerlingen (inclusief Arjen). Het was een intensief programma dat de hele dag zou duren. Voor lekker Armeens middageten was ook gezorgd.

Allereerst hadden we een voordracht van UNDP Program Manager Natalya Harutyunyan voor Vrouwenzaken en Gendervraagstukken. Een thema dat in Armenië nog een stuk moeilijker ligt dan in Nederland.

Zhanna hield een voordracht over de ontwikkeling van de dorpsgemeenschappen vooral in de grensgebieden. Ze vertelde veel over de veranderingen die daar momenteel plaatsvinden. Ze ging vooral in op de rol van vrouwen en jongeren daarin. Mij viel op dat onze jongeren een stuk langer hun aandacht erbij konden houden dan op school.

Nadat we elkaar wat beter hadden leren kennen, hebben we de Armeniërs uitgelegd wat ons Technasium doet. Ze vonden het razend interessant, maar veel vragen kwamen er niet omdat het, denk ik, wat overweldigend voor hen was. Ze zouden daarna nog meer van Technasiuminvloed ervaren in het groepswerk.

David vertelde ons over de zomerkampen, waarin de meesten van de Armeniërs had meegedaan. Het waren zomerkampen met veel vrijwilligerswerk, gericht op klussen voor een dorpsgemeenschap.

Zhanna legde hierna een opdracht bij de twee Armeens-Nederlandse groepen, die uit de aanwezigen waren gevormd: "maak een dream camp voor de zomermaanden". De groepen hadden een duidelijke verschillende dynamiek. Wat opvallend was dat de manier van een probleem/taak benaderen verschillen liet zien tussen de Nederlandse en Armeense deelnemers. In ieder geval was het voor Zhanna verrassend, hoe precies en direct de Nederlandse deelnemers het probleem konden vaststellen en beschrijven. De Armeniërs werkten stap voor stap aan het probleem, de Nederlanders waren minder gestructureerd en eerder associatief.

Uiteindelijk kwamen er twee modellen uit die door Zhanna en de Armeense groep op elkaar gelegd gaan worden. Bij de ene groep ontstond een degelijk maar ietwat standaard model, bij de andere groep zaten er wat meer "out of the box"-elementen in. Weer viel op hoe gemakkelijk het onze leerlingen viel om een presentatie te houden in het Engels.

Tot slot iets nieuws voor ons allen. Irina Pahlevanyan gaf een voordracht over crowdfunding. Irina is zelf sociaal ondernemer en heeft een kinderopvang die met elementen van ons kleuteronderwijs in Nederland werkt. Ze gaf een uitgebreid overzicht over mogelijkheden hoe groepen mensen te benaderen met voorbeeldfilmpjes en overzichtelijke schema's. (Volgens mij een prima onderwerp voor onze leerlingen die een profielwerkstuk bij economie willen schrijven?)

Als je onderstaande link aanklikt, zie je het officiële UNDP-Facebookverslag met veel foto's:
<https://www.facebook.com/229486803799263/posts/2488609004553687?sfns=mo>

Na een lange dag binnen, was het nog lekker weer buiten. Bij een groot food court kon ieder kiezen waar hij/zij zin in had. Helaas waren de gekleurde fontein en op het nieuwe plein al uit.

Een dagreis naar Vajk in het zuiden.

De volgende ochtend hebben we met Lusine van de Armeense groep een lange reis naar het zuiden gemaakt. Lusine's functie is "Manager in Non-Formal Education and Active Citizenship". Ze heeft gestudeerd in Yerevan maar kiest ervoor om weer in een klein stadje, Vajk, te gaan wonen om te helpen met de ontwikkeling.

Vajk ligt in Vayats Dzor, een dun bevolkt bergachtig gebied. Het kleine aantal inwoners maakt het voor veel organisaties niet interessant om hier te investeren. Lusine heeft samen met Mariam (advocaat en deelnemer op zondag) met al het mogelijke kunst- en vliegwerk een jeugdcentrum geopend. Met de zeer beperkte financiële mogelijkheden hebben ze een huis zodanig opgeknapt dat er groepen in kunnen vergaderen en trainingen volgen. Ze was heel trots op de (heel) kleine bibliotheek, die ze had weten te verzamelen. Lusine wil werken aan groen toerisme, waarin gasten van buiten kunnen ervaren hoe het leven op het platteland is. Ze ziet dat veel inwoners van Yerevan zo stadsmens geworden zijn, dat ze geen idee meer hebben van bijvoorbeeld voedselproductie. Haar moeder heeft gedurende de nacht van zondag op maandag een vegetarische soep bereid gemaakt van een speciaal kruid uit de omgeving, gekookt in walnoten en afgemaakt met bonen. Het heet karshm en moet uiteindelijk deel gaan uitmaken van een toeristisch concept. Voor de maaltijd hadden ze prachtige plek uitgezocht in een bergdorpje op 10 kilometer van Vajk. Mij smaakte de soep prima, heel anders dan wij ons voorstellen.

Na de maaltijd zijn we nog een stukje verder de bergen in gegaan om een kerk te bekijken die in de rotsen was uitgehakt. Behalve kerk was het vroeger ook een schuilplaats als de bevolking weer eens moest schuilen tegen Turkse vijanden. In de omgeving zijn wandelroutes uitgezet met de wit-rode markeringen. Helaas voor mij was daarvoor die dag geen tijd.

We waren laat terug in Yerevan. De soep was bij mij prima blijven liggen maar zo laat had ieder ook nog trek. Ditmaal waren we meer dan welkom in de Black Angus, en zelfs ober Hamlet was in het filiaal in midden de stad.

Op naar Gyumri

Op dinsdag dan “naar huis”, naar Gyumri. Via de Armeense Bakker Bart in Aparan een prachtige route gereden onder de berg Aragats langs. In Ria Maza een korte pauze. Dit dorp wordt grotendeels bewoond door Yeziden. Deze bevolkingsgroep heeft een bijzondere religie, gebaseerd op het oude zonnegeloof in Perzië. Ze bouwen daar momenteel een soort tempel waarin de dakvorm 24 grote lamellen laat zien. Wij mochten uitgebreid fotograferen en kregen er uitleg bij.

In Gyumri bij Martin in de B&B alles achtergelaten en naar ons centrum. Voor Linn, Jelte, Koen en Susanne nog enigszins vertrouwd na mei van dit jaar, voor de anderen was er zoveel veranderd of compleet onbekend. Melanie, Daniek, Lennart en Marco stonden nu in het huis dat ze zelf hadden vormgegeven. Dat moet wel speciaal zijn.

Armen, van onze staf, had een stadswandeling voorbereid. Deze dag was dus zwaar CKV-beladen. Jelte, Linn en Koen hebben na deze reis hun cultuurbezoeken meer dan afgehandeld.

Vanaf dinsdag kwam er wat meer routine thuis in. Middag- en avondeten eten verzorgd door Tsovinar, slapen (nou ja) in de B&B en 's morgens half negen ontbijt. De leerlingen hadden boeken mee voor de proefwerkweek die na terugkomst in Nederland al snel zou komen. In de ochtend was ruimte was studie, 's middags voor excursies.

Een nieuw project aan het Arpi-meer

Op woensdag ging de excursie naar het Arpimeer in het noordwesten van het land. Een verlaten gebied met prachtige natuur. Alvan Tsaghik Armenië heeft met een andere NGO een project binnengesleept dat met EU-gelden wordt gesponsord. Het doel is om toerisme in dit gebied te ontwikkelen.

In het dorpje Tsaghkut staat een deel van het voormalige gemeentehuis leeg en deze ruimte gaat het centrum worden van allerlei toeristische activiteiten.

Onze leerlingen staan alweer klaar om het volgende Technasiumproject te starten en hebben maten genomen, foto's gemaakt en de directe omgeving goed bekeken.

Een dag door een kloof

Op donderdag een behoorlijk uitdagende uitstap naar de Debed-kloof boven Vanadzor. De groep heeft halverwege de helling de prachtige route gelopen van Kobair naar Odzun. Ik vond het in het verleden knap stijl, maar Franse wandelexperts hebben de route ook hier onder handen genomen en van rood-witte markeringen voorzien. De moeilijkheidsgraad vonden zij middelmoelijk. Omdat de groep de hele route door de kloof liep, duurde het langer dan ik had voorzien en Marianne die met Xatchik in Odzun wachtte, was toch wel ongerust aan het worden.

Andere activiteiten door Alvan tsarik Nederland.

Servaas was met Eva, Arjen en Maria al op vrijdag in Gyumri aangekomen.

Het muziekprogramma van Eva

Eva had een ambitieus programma opgesteld voor de leerkrachten in ons centrum en had ook een terugkomdag gepland met de leerkrachten uit de omgeving. Op zondag vond die training plaats met 15 deelnemers. Eva ging hierbij uit van creatief denken en componeren voor kinderen. Met veel enthousiasme hebben de leerkrachten van een aantal scholen uit de regio meegewerkt, onder andere composities gemaakt met 'muis en koe'.

Met de leerkrachten van ons centrum samen zette zij in de volgende dagen een programma op dat gedurende het jaar terugkomt en waarin het accent ligt op creativiteit bij de kinderen en plezier in het muziek maken. Dit programma past helemaal in de visie op ons onderwijs waarin creativiteit en eigen verantwoordelijkheid een heel grote rol spelen.

Het businessplan door Servaas

Servaas had zich heel wat voorgenomen. Op zijn programma stond voor de eerste dagen de ontwikkeling van een businessplan samen met de staf. Na twee dagdelen was men door het businessplan heen en kon ieder erachter staan.

Karins programma met de leerkrachten

Woensdagnacht waren Gerard en Karin met haar dochter Jeltje aangekomen. Karin begon meteen aan haar taak. Zij wilde met de leerkrachten samen kijken hoe onze visie nu eigenlijk concreet te zien is in ons centrum. Karin stelde voortdurende vragen als waarom en hoe aan de hand van observaties tijdens het binnenkomen van de leerlingen, de lessen die plaatsvonden en de uitingen van creativiteit die aan de muren hingen. Best pittig voor onze leerkrachten die nu met een persoon werden geconfronteerd die heel bewust alles betrok op onze visie van creativiteit en eigen verantwoordelijkheid (komt ie weer...).

Missie en visie met alle stafleden en vrijwilligers

Op donderdag waren alle stafleden, medewerkers en vrijwilligers aanwezig om gezamenlijk een hele middag bezig te zijn met onze missie en visie. Servaas had heel zijn ziel en zaligheid hierin gelegd en na een dag van groepswerk en presentaties van resultaten kon hij heel tevreden terugkijken en zeggen: We hebben een visie en die staat er ook voor iedereen!

“Alvan Tsarik is een inspirerende plek, waar mensen leren en verantwoordelijk zijn voor ontwikkeling in een open minded, creatieve en innovatieve manier, zodat mensen baas zijn over hun toekomst”.

Geweldig, en zo voelde het ook voor alle deelnemers!

Monitoring door Het Bosje

Intussen waren ook Cor, Anna, Wichert en Angela aangekomen. Cor en Wichert zijn de penningmeester en secretaris van Stichting Het Bosje. Zij zijn onze grote donors en wilden het project komen bekijken. Cor had in de eerste zomer (2017) al meegewerkt aan plafonds en vloeren maar had de vervolgstappen nog niet gezien. Zij waren zeer tevreden over al het werk dat was verzet in de afgelopen drie jaar.

Vrijdag stond in het teken van de grote opening op zaterdag. Iedereen was druk bezig om op te ruimen, de laatste klussen te doen, in te richten en klaar te zetten. Er hangen nu prachtige vlaggen buiten met onze Alvan Tsarik erop.

De officiële opening

Ja, en dan de zaterdag van de opening. In één woord: fantastisch! Alles zag er perfect uit, de tafel met drankjes en hapjes, de foto's van de bouw aan de boom van de Friezen, de ruimte beneden waar de optredens gingen plaatsvinden. Er stond een groot prikbord met de foto van ma en daaromheen foto's van al haar wandkleden. Opwindend al vroeg in de morgen die steeds meer steeg naarmate het richting twaalf uur liep.

Susie had een prachtig groot brood gebakken met daar bovenop een schaal met zout. Ieder brak een stukje af en at dat met zout op bij het naar binnen gaan. Binnen in de eetruimte wat gedronken en toen naar beneden voor de optredens van al onze groepen. Een programma van bijna twee uur.

De ruimte zat vol met ouders, belangrijke gasten uit Gyumri en natuurlijk onze eigen delegatie van 20 Nederlanders. Helaas moest de gouverneur op het laatste nippertje afzeggen omdat minister-president Pashanyan had bedacht net op hetzelfde moment een groot gebouw in Gyumri te openen. Nou ja, tegen de Armeense Rutte konden wij toch net niet op...

Er was een spectaculaire compositie van Eva, waarin vier verschillende groepen samen een muziekstuk maakten dat op dat moment ontstond. Zelfs het publiek maakte daar enthousiast deel van uit. Er was een vechtsportdemonstratie, drie jonge jongens speelden professioneel duduk en dehol, de kleuters verbeeldden een sprookje van Tumanyan, onze dansleraar Pakrat kwam met traditionele Armeense dans en nog veel meer.

We hebben de dag in stijl afgesloten en toen zijn de stafleden, docenten en vrijwilligers van ons centrum én alle Nederlanders, samen zo'n 40 mensen, naar de fishfarm gegaan, het favoriete restaurant van onze leerlingen (en niet alleen de leerlingen...). Een prima avond en een mooie afsluiting van een lange periode van voorbereiding.

De volgende dag om half zeven naar het vliegveld en een rustige terugreis gehad. In Düsseldorf zijn we door de ouders van de leerlingen verwelkomd en vlot thuis afgezet.

Wordt vervolgd!